

Politik Bilim

Biyo-ekonomi...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>

8 Kasım'da Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Tohumculuk Yasası ve Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nin girişimiyle 15-17 Kasım tarihleri arasında toplanan Ulusal Tarım Kurultayı bütün tarım sorunlarının yeniden tartışılmasına vesile oldu. Tartışmalar sırasında tarımda AB müktesebâtına uyum meselesi de, olumlu-olumsuz, pek çok yönüyle gündeme geldi. AB'nin Avrupa tarımının geleceği ile ilgili öngörülerini ve belirlediği stratejik hedefler, uymayı taahhüt ettiğimiz müktesebâtının ayrılmaz parçaları olmasına rağmen, nedense, uyum meselesinin bu yönü üzerinde hep daha az duruyoruz. Oysa, meselenin özellikle bu yanını bilmekte ve tarımımızın geleceği açısından bunları iyi okumakta yarar var. Bu satırlar kaleme alınırken Avrupa Parlamentosu'nca kabûl edilmesi beklenen 7'nci Çerçeve Program'da, Avrupa tarımı için öngörülen ana hedef şöyle ortaya konmuş:

*"Toplum, çevre ve ekonomi alanlarında bastıran sorunların üstesinden gelmeyi sağlayacak yeni araştırma fırsatlarından tam anlamıyla yararlanabilmek için bilim, sanayi ve diğer paydaşları bir araya getirerek **Bilgiye Dayalı Avrupa Biyo-Ekonomisi'nin kurulması.**"*

Bu hedef tanımında geçen *"toplum, çevre ve ekonomi alanlarında bastıran sorunlar"* da Çerçeve Program'da dört madde hâlinde sayılmış:

- Daha güvenli, daha sağlıklı ve daha kaliteli gıda talebindeki büyüme;
- Yenilenebilir biyolojik kaynak üretilmesi ve bu kaynağın sürdürülebilir biçimde kullanılması yönünde giderek artan talep;
- Epizootik ve zoonotik hastalık ve gıdalara bağlı rahatsızlık riskinin giderek artması;
- Pek çok faktörün, özellikle iklim değişikliğinin tarımsal üretim, akuakültür üretimi ve balıkçılığın sürdürülebilirliğini tehdit eder ve üretim güvenliğini ortadan kaldırır hâle gelmesi.

Yine tanımda geçen *"bilgiye dayalı biyo-ekonomi"* kavramının neyi ifade ettiğini ise, Avrupa Komisyonu'nun Biyoteknoloji, Tarım ve Gıda araştırmalarından Sorumlu Direktörü C. Paternmann şöyle açıklıyor: *"Bilgiye dayalı biyo-ekonomi kavramı:*

- Etik açıdan kabûl edilebilir çevre standartlarına uygun olarak ve hayvanların korunması ile ilgili meseleler gözetilerek üretilmiş, güvenli, sağlıklı ve yeterli gıda talebinin giderek büyümesine;
- Enerji üretimi ve sınaî üretim için fosil kaynaklar yerine yenilenebilir biyolojik kaynakların kullanılması yönündeki talebin giderek büyümesine; ve
- Gıdalardan kaynaklanan hastalık riskinin giderek artmasına yanıt verecek bir ekonomiyi anlatır."

Tanımdan anlaşılacağı üzere, bu ekonomi, *"gelecekteki toplumu, enerjide ve sanayi hammaddelerinde, artık, bütünüyle fosil yakıtlara bağımlı olmaktan kurtarmayı"* da hedef almaktadır. Kullandığımız enerjinin büyük kısmı, bugün, kömür, ham petrol ve doğalgazdan elde edilmektedir. Söz konusu fosil yakıtlar pek çok kimyasal maddenin ve plâstiklerin üretiminde ham madde olarak da kullanılmaktadır. Dünya nüfusunun ve gelişmekte olan ülkelerin yakıt tüketimlerinin giderek artması ve buna paralel olarak artan çevre sorunları fosil yakıtların yerine kullanılabilir yakıt seçenekleri bulma arayışlarını gündeme getirmiştir. Dünya, fosil yakıtlar yerine kullanılabilir yenilenebilir yakıt kaynağı seçeneklerini yaratmak zorundadır. Konumuzla ilgili nokta, tarım ürünlerinden elde edilebilen **biyo-**

yakıtların bu arayışa yanıt verecek ciddi bir seçenek olarak görülmesidir. Bilgiye dayalı biyo-ekonomi kavramı, yukarıda işaret edilen diğer sorunlara yanıt verirken, bu seçeneğin kuvveden fiile çıkmasını sağlayacak ve biyo-yakıtların sürdürülebilir bir biçimde üretilmelerini mümkün kılacak biçimde örgütlenmiş olan bir ekonomiyi de ifade etmektedir. Bu ekonominin "**bilgiye dayalı olması**" ne demektir; bunun açıklaması da gelecek haftaya kaldı.

CBT. 01 Aralık 2006.